

Libris användargrupp katalogisering 2023-05-26

Mötesdatum och tid: 2023-05-26

Närvarande:

- Harriet Aagaard, sammankallande, Kungliga biblioteket
- Tobias Danielsson, MTM
- Ingrid Dannberg, BTJ
- Daniel Flood, Kungliga biblioteket
- Eva-Lisa Holm Granath, Linköpings universitetsbibliotek
- Pär Johansson, Musik- och teaterbiblioteket
- Sara Johansson, Umeå stadsbibliotek
- Anna Lindqvist, Stockholm stadsbibliotek
- Katja Naischtein, adjungerad sekreterare, Kungliga biblioteket
- Olof Osterman, Kungliga biblioteket
- Helena Rydberg, Malmö universitetsbibliotek
- Erik Svanström, Lunds universitet, HT-biblioteken
- Liv D'Amelio, Kungliga biblioteket, adjungerad
- Miriam Björkhem, Kungliga biblioteket, adjungerad
- Katarina Synnermark, Kungliga biblioteket, adjungerad

Anmält frånvaro:

- Jörgen Boman, Västerås stadsbibliotek

1. Föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna godkändes och lades till handlingarna.

2. Verk – status, vad händer?

Eva-Lisa undrade hur det gått med titelflytten som gjordes som en förberedelse till verksutbrytning. Har det gjorts många fel i katalogiseringen? Katarina Synnermark svarade att det inte blivit så många fel, men att några katalogisatörer missat informationen och katalogiserat som tidigare.

Liv, Katarina och Katja ingår i Formatteamet tillsammans med ytterligare systembibliotekarier och utvecklare.

Katja berättade om hur Formatteamet arbetat iterativt med maskinell utbrytning av skönlitterära verk på svenska. Skillnader har minimerats genom städning och normalisering av data. I det första klustret togs alla verk med, inte bara skönlitterära verk på svenska. Det klustret kan användas senare vid fortsatt utveckling. Preliminära poster och förhandsposter har inte tagits med. Vid nya utbrytningar har även undertitlar tagits med förutom generiska undertitlar som t.ex. "roman". Agenter har länkats när olänkade agenter funnits i samma kluster som länkade agenter. Översättare har kunnat läggas till som endast funnits i entiteten Upphov. Vid import matchas verk via ISBN som vanligt. Verksbeskrivningar kommer inte att uppdateras maskinellt. Det kommer att sättas upp en maskinell körning som bryter ut verk med jämna mellanrum. Förhandsposter och preliminära kommer att undantas från denna körning.

Formatteamet har undersökt vilka egenskaper och relationer som ska ingå i verket. Hur ska man se på illustratörer och översättare? Fler relationer behövs.

Harriet informerade om att Olof och hon tittat på SAB-klassificering av verk. Det kan vara ganska rörigt när ett kluster har med olika upplagor av SAB, olika sätt att skriva SAB för barn- och ungdom samt översättningar. Vid export från Libris kommer alla SAB klassifikationskoder från verket att exporteras för de olika instanser som är länkade till verket.

Anna påpekade att Elibs poster var dåliga och inte borde ses som färdiga, men ändå tagits med i klustret. Katja svarade att Elib inte skickar mer metadata.

24 maj hölls en workshop för KB:s katalogisatörer. Gränssnittet kommer att förbättras efter synpunkter från katalogisatörerna. Olof deltog och berättade att verksutbrytning fungerat bra. Deltagarna arbetade med fysiska böcker. Frågor som uppkom var vad som egentligen ska finnas under verk, t.ex. illustratörer. Hur mycket som man som katalogisatör ska lägga till och städa under verk samt hur mycket man ska länka retroaktivt. Det lär också bli fellänkningar som behöver städas.

Pär undrade hur det blev med de verk som liknar varandra men inte kunde slås samman. Katja svarade att nu i testmiljön finns det tillagt i egenskapen "nära match". Den ska kanske finnas i fortsättningen också men det har inte bestämts än.

I september kommer externa katalogisatörer kunna testa katalogisering med utbrutna verk. Mer information om detta kommer. Fram till dess kommer endast KB:s katalogisatörer att testa.

Vem som ska skapa nya verk är också något att diskutera. Det kräver en del kunskap som finns på KB och delar av libriskollektivet. Andra frågor är om man alltid ska bryta ut verk? Vissa verk kommer inte i fler utgåvor. Det kan vara bra att KB först får erfarenhet och därmed bättre möjlighet att skriva bra anvisningar i Metadatabyrån.

Möjlighet till verksutbyte med bibliotek i andra länder diskuterades. Det finns olika modeller för verk. KB följer främst Library of Congress (LC) Bibframemodell för verk där LC använder "hubbar" som består av uniforma titlar som auktoriserats. Andra har en modell som

separerar verk och uttryck. KB deltar i arbete med att säkerställa interoperabilitet mellan olika modeller. Pär kommenterade att Bibframes modell var feltänkt från början.

Anna berättade att Stockholms stadsbibliotek tittat på Axiells Quria och att egenskaper under verk där var svåra att förstå och att det vara rörigt. Katja svarade att KB behöver se mer på olika bibliotekssystem, bland annat Quria.

3. Utbildning

Miriam Björkhem informerade om KB:s librisutbildning. Före vårens utbildningsinsats var det länge sedan KB höll någon grundkurs. Istället har frågestunder erbjudits. Den typ av utbildningar KB tidigare hållit är svåra att skala upp. Även om tanken är att de som går en kurs sedan ska vidareutbilda kolleger på det egna biblioteket är det svårt att hinna utbilda alla som har behov av det. Efter pandemin har det dock varit lättare att få acceptans för digitala utbildningar.

Olof var en av lärarna på librisutbildningen som hölls digitalt via Zoom 2-17 maj. 140 deltagare togs med till föreläsningarna, och 120 deltagare kunde vara med på övningarna. Övningar gjordes dagen efter en föreläsning och möjlighet till samarbete fanns genom Zoom-grupper. Olof var positivt överraskad över att det varit populärt och fungerat bra med grupperna. Vid genomgång av övningarna fanns det möjlighet att ställa frågor.

Moment som gicks igenom var primärkatalogisering av en bok i original (svenska) och en bok i svensk översättning, postimport, mångspråk, andra medier, Metatabyrån.

Anna berättade att fler gått grundkursen och att de tyckt att det var lite för många valmöjligheter för katalogisatorerna. När man ska lära sig kan det vara bra om man i stället får tydliga anvisningar om hur man ska göra. Sara höll med om detta¹.

Anna tyckte också att det var bra att veta varför man ska göra något, inte bara att man ska göra något. Eva-Lisa menade att om man ska utvecklas som katalogisatör behöver man veta mer om bakgrunden till att vi katalogiserar som vi gör. På Linköpings universitetsbibliotek har Henrik Wallheim gjort en egen utbildning som tar upp modeller och ger en teoretisk bakgrund. Miriam svarade att KB är intresserade att se vad Linköping gjort.

Harriet påpekade att KB har publicerat en [introduktion till DDK](#) i Metadatabyrån som Helena Lindblom på Umeå universitetsbibliotek skrivit. Planerna är att även publicera en introduktion till SAB. Den behöver kompletteras med de [anvisningar för SAB-praxis i Libris](#) som finns. Harriet menade att det är bra för KB att samarbeta med Librisbibliotek om utbildningar och utbildningsmaterial, men att det är viktigt att alla har samma budskap.

Olika besked har getts om att ta bort poster utan bestånd. Poster utan bestånd behöver inte tas bort utan städas maskinellt efter att ha varit tomma två år. Det gäller inte dubblettposter som tas bort när bestånd flyttats till den post som ska vara kvar.

Frågestunder i olika ämnen kan ge vidareutbildning. Helena önskade en vidareutbildning om läromedel. Sara efterfrågade frågestunder speciellt riktade mot folkbibliotek, kanske med tema tecknade serier och skönlitterära serier

---

¹ [Librisguiden](#) i Metadatabyrån ger tydliga besked om grundläggande katalogisering.

Kurser i ämnesord och klassifikation finns digitalt tillgängliga via Metadatabyrån. Frågestunder har hållits för ämnesord, men ställdes senast in eftersom inga frågor kom. Harriet planerar att erbjuda frågestunder om DDK-klassifikation i höst.

Samarbete med kolleger är utvecklande samt interna katalogmöten och utbildningar på biblioteken.

Miriam avslutade genom att väcka frågan om alla Librisbibliotek ska göra lika mycket? Vad krävs egentligen av Librisbiblioteken? Frågor som dessa behöver förankras brett, och även i Libris utvecklingsråd.

4. Länkserverposter

KB har fått en del frågor om länkserverposter. Frågorna handlar om posternas kvalitet samt om att posterna för det elektroniska hamnar på posterna för det tryckta och att det finns många dubletter.

Katja visade vilka metadata vi får från olika leverantörer. Och ett flöde för posterna för en titel. Flödet visar att vi får olika identifikatorer för samma titel från olika leverantörer bl. a. posterna från vissa leverantörer har bara identifikator för det tryckta vilket skapar problem för matchningen. Vissa åtgärder skulle kunna hjälpa (t.ex. koll av instanstyp vid matchningen) men det är svårt att åstadkomma ett riktigt bra metadataflöde givet de metadata vi får.

Frågan ställdes om länkserverposter bör finnas i Libris? Eva-Lisa tyckte det var bra att kunna se olika format för en bok. Vissa högskolor, t.ex. Stockholms universitetsbibliotek har inte egen webbsök, de använder Libris webbsök som egen katalog och då finns det behov att ha sitt bestånd på det elektroniska i Libris. Helena tyckte att det är viktigt att kunna se andra biblioteks bestånd av e-böcker

Materialet som är öppen tillgång är viktigt att lyfta och visa i Libris eftersom de resurserna är tillgängliga för alla i motsats till andra resurser som de flesta inte kommer åt.

5. E-plikt i Libris

Miriam berättade att när e-plikten skulle införas 2015 var det en stor mängd data och prioriteringen var att ta hand om datat och få ett effektivt flöde. Nu är det dags att göra förändringar. Systembibliotekarierna har kartlagt e-pliktflödet – vad som kommer till Mimer (databas där e-plikten sparas) och vad som går vidare till Libris. Det gör det lättare att felsöka om något är felaktigt.

I dagsläget är det så att allt e-pliktmaterial som inte undertrycks förs över till Libris, snarare än att visst material väljs ut. Tidningsartiklar tas t.ex. inte med. Vad som ska finnas i Libris behöver undersökas och anpassas till Libris syfte och användarnas behov. En del vet vi redan, som att kurssidor inte bör finnas i Libris.

Pliktlagen är under förändring, men ingen ny lag finns än så länge.

Sara Kjellberg, medlem av Libris utvecklingsråd, har föreslagit en genomgång av e-pliktflödet och ett webinarium planeras till hösten. Det kommer att vara öppet för alla.

6. Övriga frågor

- **Höstens möte**

Harriet kommer att skicka ut en enkät om datum för höstens möten. Eva-Lisa önskade att ett fysiskt möte på KB skulle kunna samordnas med Libris användardag.

- **Ny Libris sök**

Miriam berättade att enkäten i Libris webbsök fått 1300 svar. Det visar att Libris webbsök är en populär tjänst som engagerar. Enkäten kompletteras med intervjuer. Miriam sitter med i styrgruppen för den förstudie som pågår. Det är en intern förstudie där också Libris data testas i en enkel Librissök, som saknar arbete med gränssnittet, testas som en POC (proof of concept). En intern slutrapport planeras före sommaren, men det finns ännu inga beslut om nästa steg.

KB kan besluta om Libris och Libris utvecklingsråd är rådgivande.

- **Projekt om uppdelning av katalogarbete**

Harriet och Olof deltar i ett kort projekt om uppdelning av katalogisering i deskriptiv katalogisering och ämneskatalogisering, dvs. ämnesord och klassifikation. Två katalogisatörer på enheten Metadata och nationalbibliografin kommer att katalogisera och lägga bestånd men lämna ämnesord, genre/form och klassifikation till två andra katalogisatörer. Projektet pågår 29/5-15/6. Det medför att det under en kort tid kan finnas poster märkta med NB-bibliografi och som har NB-bestånd som inte har ämnesord eller klassifikation.

Mätpunkter i projektet är hur lång tid en bok blir stående innan den får ämnesord och klassifikation, samt hur lång tid det tar att katalogisera. Tanken är att böcker inte ska bli stående länge.

Eva-Lisa tyckte att projektet var för litet för att ge resultat. Harriet svarade att det här var ett inledande projekt och att vi troligen kommer att gå vidare med andra tester. Det viktigaste i projektet är hur katalogisatörerna upplever uppdelningen och att logistiken med böcker flyter på.

Minnesanteckningar:

Harriet Aagaard, sammankallande